

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl soudcem Mgr. Kamilem Tojnerem v právní věci

žalobce: **I. S.,**
nar.,
státní příslušnost: Ukrajina,
bytem v ČR: ,
zastoupen advokátem JUDr. Petrem Novotným,
sídlem Archangelská 1, Praha 10,

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační**
politiky
sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 6. 2021, č. j. OAM-287/ZA-ZA11-K01-2021,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 6. 2021, č. j. OAM-287/ZA-ZA11-K01-2021, se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce se domáhá zrušení v záhlaví uvedeného rozhodnutí žalovaného, jímž bylo rozhodnuto, že se jeho žádost o udělení mezinárodní ochrany zamítá jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“).
2. Žalobce uvádí, že nesouhlasí s tím, že by Ukrajina pro něj byla bezpečnou zemí původu. Bojí se návratu na Ukrajinu v důsledku dlouhodobého vnitrostátního ozbrojeného konfliktu. Pravděpodobně by byl povolán do armády, nasazen do bojových operací, kde by byl reálně ohrožen na životě. K tomu poukázal na § 14a zákona o azylu. Žalovaný nepostupoval při posuzování žádosti v souladu se zákonem. Na Ukrajině probíhá dlouhodobý konflikt, který nabírá na intenzitě. Z Informací OAMP vyplývá, že situace je nadále špatná. Žalobce se domnívá, že by mu v případě návratu na Ukrajinu hrozilo s ohledem na současnou situaci nebezpečí mučení, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání, případně vážného ohrožení života nebo lidské důstojnosti. Zároveň není zřejmé, jak se tamní situace bude dále vyvíjet. Žalobce je přesvědčen, že by na Ukrajině byl ohrožen jeho život a měla by mu být udělena minimálně doplňková ochrana dle § 14a zákona o azylu. Žalovaný porušil § 3 správního řádu, neboť nezjistil stav věci způsobem, o kterém nejsou důvodné pochybnosti, neopatřil si dostatečné podklady ve smyslu § 50 odst. 2 správního řádu. S ohledem na tvrzení žalobce a zjištěné skutečnosti bylo v rozporu se zákonem rozhodnuto, že se mu mezinárodní ochrana neuděluje. Za současné situace nelze Ukrajinu považovat za bezpečnou zemi původu, je zřejmé, že po několika letech konfliktu se v samozvaných republikách vytvořilo prostředí nestability, nejistoty a beztrestnosti značně dopadající na civilní obyvatelstvo, a to na celém území Ukrajiny. Pokud by žalovaný řádně zjistil stav věci a opatřil by si dostatečné podklady, které potvrzují tvrzení žalobce uváděná v žádosti, pak by musel rozhodnout o udělení doplňkové ochrany žalobci v souladu s § 14a zákona o azylu.
3. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby. Vzal v úvahu skutečnosti, které žalobce tvrdil, shromáždil k nim relevantní a aktuální informace o situaci v zemi původu. Vycházel z dostatečně zjištěného stavu věci a má za to, že přijaté řešení odpovídá konkrétním okolnostem daného případu a je patřičným způsobem odůvodněno. Žalobce neprokázal, že Ukrajinu vůči němu není možné považovat za bezpečnou zemi. Žalobci byla dána možnost dle § 36 odst. 3 správního řádu, jeho zmocněnec této možnosti nevyužil a ve stanoveném termínu se k seznámení s podklady pro rozhodnutí nedostavil. Dne 4. 6. 2021 bylo žalovanému doručeno vyjádření, dle kterého na Ukrajině probíhá v současné době dlouhodobý vnitrostátní ozbrojený konflikt, který v nedávné době nabral na intenzitě v důsledku přímé vojenské konfrontace s Ruskou federací v Azovském moři, když i v současné době probíhá přímé zapojení ruských vojenských sil do bojů na východě Ukrajiny, navíc Ruská federace soustředí k hranicím s Ukrajinou stále větší množství vojáků a vojenské techniky. Návratem do vlasti by tak byl žalobce ohrožen na svém životě v důsledku tohoto konfliktu a sděluje správnímu orgánu své přesvědčení o tom, že splňuje všechny zákonem stanovené podmínky pro udělení mezinárodní ochrany. Žalobce uvedl při žádosti o udělení mezinárodní ochrany, že má obavy z povolání do armády. Obecně platí, že branná povinnost a povinná vojenská služba patří k základním státoobčanským povinnostem. Co se týče ozbrojeného konfliktu v Azovském moři, žalovaný odkázal na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 8. 2019, č. j 8 Azs 38/2019-55. Dle žalovaného je zřejmé, že žalobce využívá žádosti k legalizaci pobytu na území ČR, kde přicestoval 23. 2. 2020, ale požádal o mezinárodní ochranu až po více než roce, tedy 29. 4. 2021. Okolnosti, které dle žalobce brání jeho návratu do vlasti, nejsou takové povahy, aby nebyly řešitelné za pomoci ukrajinského právního řádu. Žalobce sdělil, že mu bylo dne 15.

11. 2020 uloženo správní vyhoštění na dva a půl roku. Dané jednání žalovaný nepovažuje za upřímnou snahu o integraci do zdejší společnosti. Pokud bude chtít pobývat v ČR, může využít některého z právních prostředků, které mu dává k dispozici zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky. Žalobce ze země vycestoval legálním způsobem a v pohovoru neuvedl žádné objektivní důvody, proč se nemohl vrátit do vlasti, aby si legalizoval pobyt na území ČR.

4. Městský soud v Praze přezkoumal napadené rozhodnutí a jemu předcházející řízení a po zhodnocení uvedených skutečností dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
5. Dle § 16 odst. 2 zákona o azylu *jako zjevně nedůvodná se zamítne i žádost o udělení mezinárodní ochrany, jestliže žadatel o udělení mezinárodní ochrany přichází ze státu, který Česká republika považuje za bezpečnou zemi původu, neprokáže-li žadatel o udělení mezinárodní ochrany, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze.*
6. Dle § 16 odst. 3 zákona o azylu *jsou-li důvody pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné, neposuzuje se, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany splňuje důvody pro udělení azylu podle § 13 a 14 nebo doplňkové ochrany podle § 14b. Jsou-li důvody pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné podle odstavce 2, rovněž se neposuzuje, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu brozí vážná újma podle § 14a.*
7. Zákon o azylu u zjevně nedůvodných žádostí dle § 16 zákona o azylu počítá s aplikací tzv. konceptu bezpečných zemí (bezpečná země původu, bezpečná třetí země a evropsky bezpečná třetí země). Tyto pojmy jsou definovány v § 2 písm. k) zákona o azylu (bezpečná země původu), § 2 písm. l) zákona o azylu (bezpečná třetí země) a § 2 písm. m) zákona o azylu (evropsky bezpečná třetí země). Podle unijního práva je třeba, aby existoval seznam takových zemí. Tento seznam obsahuje vyhláška č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců (dále jen „vyhláška“).
8. Žalovaný žalobou napadeným rozhodnutím zamítl žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou dle § 16 odst. 2 zákona o azylu, přičemž závěr o bezpečné zemi opřel o § 2 bod 24 vyhlášky, dle kterého se Ukrajina s výjimkou poloostrova Krym a částí Doněcké a Luhanské oblasti pod kontrolou proruských separatistů považuje za bezpečnou zemi původu. Dále vycházel z Informace OAMP Hodnocení Ukrajiny jako bezpečné země původu ze dne 8. 8. 2020, Informace OAMP Situace v zemi ze dne 25. 4. 2020 a Informace MZV ČR č. j. 102763-6/2021-LPTP ze dne 22. 2. 2021. Na základě zjištěných skutečností žalovaný zamítl žádost žalobce jako zjevně nedůvodnou se závěrem, že žalobce neprokázal, že by nebylo možné vůči němu považovat Ukrajinu za bezpečnou zemi původu.
9. K obavám žalobce z návratu v souvislosti s brannou povinností a případným nasazením do války žalovaný poukázal na to, že nelze dovodit, že by žalobce měl být na Ukrajině pronásledován. Poukázal na to, že branná povinnost patří k základním státoobčanským povinnostem. V případě žalobce nelze předpokládat, že by případný výkon vojenské služby měl být uplatněn diskriminačně, žalobce žádné skutečnosti v toto směru neuvedl. K otázce, že by byl žalobce poslán do bojů, žalovaný konstatoval, že toto tvrzení je v rozporu s jeho zjištěními, kdy naopak dle Informace OAMP, Situace v zemi ze dne 25. 4. 2020, vojáci základní vojenské služby nejsou od podzimu 2014 povoláváni do bojů na východě země. Od listopadu 2016 nejsou na východoukrajinské frontě již žádní vojáci, ale

pouze dobrovolníci a profesionální příslušníci ukrajinské armády. Materiál také dle žalovaného uvádí, že na Ukrajině existuje možnost náhradní vojenské služby. Žalobce pochází z Ivano-frankovské oblasti, která je od oblastí bojů vzdálena a situace v zemi je dlouhodobě stabilní.

10. Zhodnocení žalovaného ke dni rozhodnutí soud považuje za odpovídající, kdy nijak nevybočuje v rámci obdobných případů. Meritorní posouzení žádosti žalovaný s ohledem na § 16 odst. 3 zákona o azylu neprováděl.
11. Přestože soud dle § 75 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, (dále jen „s. ř. s.“) napadené rozhodnutí a jemu předcházející řízení posuzuje v mezích uplatněných žalobních bodů a vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, není takový postup bezvýjimečný a za určitých okolností může dojít k prolomení tohoto principu. Konkrétně jde o situaci, kdy je v souladu s čl. 10 Ústavy přímo aplikován čl. 2 a 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Dle usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 11. 2016, č. j. 5 As 104/2013 -46: *„je třeba pod úhlem mezinárodněprávní zásady ‚non-refoulement‘ vykládat tak, že stanoví závazek České republiky nevystavit žádnou osobu, jež podléhá její jurisdikci, újmě, která by spočívala v ohrožení života či vystavení mučení nebo nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání, a to např. tím, že bude vyhoštěna či v důsledku jiných okolností donucena vycestovat do země, kde by jí taková újma hrozila.“*
12. Ve zde řešené věci je konkrétně třeba zohlednit, že v zemi původu žalobce došlo po vydání rozhodnutí k významné změně poměrů, kdy v zemi probíhá válečný konflikt, přičemž tato skutečnost je nesporná a obecně známá. Za aktuální situace na Ukrajině by mohl být návrat žalobce na Ukrajinu v rozporu se zásadou non-refoulement.
13. Žalovaný při svém rozhodování vycházel z uvedené vyhlášky a informací o zemi, které nemohly reflektovat současnou situaci v zemi, kde aktuálně probíhá válečný konflikt, který zasahuje celé území Ukrajiny. Za nynější situace je zjevné, že Ukrajinu za bezpečnou zemi považovat nelze.
14. K tomu soud odkazuje na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu č. j. 1 Azs 36/2022 – 31, ze dne 24. 3. 2022, v němž uvedl: *„Při soudním přezkumu se přitom soud k námitce neaplikovatelnosti § 16 odst. 2 zákona o azylu zabývá kromě existence vyvratitelné domněnky, že pro daného žadatele země původu není bezpečná, také tím, zda daná země splňuje jednotlivá kritéria bezpečnosti, jak je vymezuje Příloha I procedurální směrnice a § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu. Zkoumá také, zda informace o zemi původu založené ve správním spisu dokládají, že tato země skutečně splňuje kritéria bezpečnosti. Dle všeobecně známých informací o změně bezpečnostní situace na Ukrajině je zřejmé, že v zemi dochází k hrozbě z důvodu svévolného násilí v případě mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, a celé území Ukrajiny proto nadále nesplňuje jedno z kritérií bezpečnosti. Informace o zemi původu založené ve spise a pocházející z dubna a srpna 2020 z logiky věci (neboť napadené rozhodnutí i napadený rozsudek byly vydány před počátkem války, která zasáhla celé ukrajinské území) nemohou dokládat, že Ukrajina tato kritéria splňuje. Nemůže proto obstát teze, že Ukrajina je bezpečnou zemí původu (k tomu obdobně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 3. 2022, č. j. 10 Azs 537/2021 - 31). Nic na tom nemění ani skutečnost, že její území se s výjimkou poloostrova Krym a částí Doněcké a Luhanské oblasti pod kontrolou proruských separatistů nachází na seznamu bezpečných zemí původu stanovených ve vyhlášce č. 328/2015 Sb. Je na žalovaném, aby vyhlášku novelizoval. Ostatně čl. 37 odst. 2 procedurální směrnice ukládá členským státům*

zajistit pravidelný přezkum situace ve třetích zemích označených jako bezpečné (a § 86 odst. 4 zákona o azylu stanoví, že žalovaný je povinen přezkoumat seznamy zemí stanovené vyhláškou nejméně jedenkrát v kalendářním roce).

15. *S ohledem na změnu bezpečnostní situace, která je všeobecně známou skutečností, a ke které soud přiblídl, přestože nastala až po vydání rozsudku krajského soudu, neboť stěžovatelčin nucený návrat do země původu by mohl být v rozporu se zásadou non-refoulement, bude nyní povinností žalovaného, aby se žádostí stěžovatelky meritorně zabýval. Není tedy nadále na místě, aby postupoval podle § 16 odst. 2 zákona o azylu, neboť Ukrajinu již nelze považovat za bezpečnou zemi původu. Nejvyšší správní soud nepředjímá, jak žalovaný žádost meritorně posoudí, přestože existence důvodných obav z hrozby vážné újmy v podobě vážného ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu odůvodňuje (při splnění dalších podmínek) udělení doplňkové ochrany podle § 14a ve spojení s § 14a odst. 2 zákona o azylu.“*
16. Soud tak má za to, že návrat žalobce by mohl být v rozporu s mezinárodními závazky, konkrétně zásadou non - refoulement. Nyní proto bude povinností žalovaného, aby se žádostí žalobce zabýval meritorně ve smyslu výše uvedeného.
17. Soud z důvodů shora uvedených napadené rozhodnutí zrušil podle § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. z důvodu, že skutkový stav, který vzal správní orgán za základ napadeného rozhodnutí, vyžaduje zásadní doplnění, a věc podle § 78 odst. 4 s. ř. s. vrátil žalovanému k dalšímu řízení, kdy žalovaný je vázán výše vysloveným názorem soudu.
18. Výrok o nákladech řízení je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s., žalobce byl úspěšný, soud mu přesto náhradu nákladů nepřiznal, neboť úspěch žalobce je dán výhradně změnou okolností v zemi původu žalobce, kterou nemohl on ani žalovaný předvídat. V tomto smyslu si soud dovoluje odkázat na závěry Nejvyššího správního soudu uvedené v jeho rozhodnutí ze dne 28. 4. 2022, č. j. 8 Azs 343/2021-31, ve kterém soud uvedl, že: „V případě, že Nejvyšší správní soud zruší rozsudek krajského (městského) soudu a současně zruší i rozhodnutí správního orgánu dle § 110 odst. 2 s. ř. s., je povinen rozhodnout kromě nákladů řízení o kasační stížnosti i o nákladech řízení, které předcházelo zrušenému rozhodnutí městského soudu (§ 110 odst. 3 věta druhá s. ř. s.). Při rozhodování o náhradě nákladů řízení vychází soudní řád správní z celkového úspěchu ve věci (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Z tohoto hlediska byl úspěšný stěžovatel. Soud nicméně v souladu se svou předchozí judikaturou v obdobných věcech (viz např. výše již citované rozsudky sp. zn. 8 Azs 55/2022 a sp. zn. 1 Azs 36/2022) rozhodl o nepřiznání náhrady nákladů řízení stěžovateli podle § 60 odst. 7 ve spojení s § 120 s. ř. s. Zvážil přitom, že stěžovatel je v řízení o kasační stížnosti procesně úspěšný toliko z důvodu změny bezpečnostní situace na Ukrajině, kterou nemohli předvídat žalovaný ani městský soud.“ Žalovanému náhrada nákladů nenáleží.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud. Pokud svým významem kasační stížnost podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud pro nepřijatelnost (§ 104a odst. 1 s. ř. s.).

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den

lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Praze dne 3. 6. 2022

Mgr. Kamil Tojner v. r.
soudce